

על העלאת הגיל /רווחים

חדוה אייל

חוק תרומת ביציות, כפי שאושר בוועדת הבריאות בכנסת במהלך חודש מאי, עתיד לאפשר לראשונה לנשים עד גיל 54 להרות באמצעות תרומת ביציות. בחוקים מקבילים בעולם נקבע הגיל המקסימלי על אמצע או סוף שנות ה-40 לחייה של אשה כגבול העליון לתהליך. ישיבת הוועדה הקודמת בנושא, שנתקיימה בחודש אפריל, כללה הצבעה על סעיפי החוק, ובהם סעיף הגיל המקסימלי של 51. במהלך הישיבה ביקש ד"ר לברון, מקופ"ח מאוחדת, להסתייג מהגיל שנקבע בסעיף זה. התגובה לכך מצד חברת הכנסת אדטו היתה קשה, " זו ממש חוצפה. לפני 10 שנים העניין הזה נסגר. פתאום עכשיו נולד הסיפור הזה? לכל אחד מותר להסתייג? ". יושב הראש, חה"כ חיים כץ, השיב על ההסתייגות " או.קיי. אנחנו נצביע לפי מה שהקריאו בוועדה ואתה תוכל למצוא חבר כנסת שיוכל להסתייג. מאחר ואתה לא יכול להסתייג, תמצא לך חבר כנסת שיסתייג". מייד לאחר מכן הסעיף עלה להצבעה ואושר, הגיל המקסימלי של הנתרמות עמד על 51.

שבועיים לאחר מכן, במהלך מאי, התקיימה ישיבה נוספת. למרבה ההפתעה, בחר יושב הראש כץ, לפתוח אותה בהסברת המשמעות של רביזיה. הוא הסביר לנוכחים על האפשרות לחזור אחורה לסעיף שכבר אושר ולדון עליו שוב. מתוך כך, ביקש יושב הראש להרחיב את מסגרת הגיל החוקי לקבלת תרומה עבור נשים עד גיל 54, בטעון כי כיוון שתוחלת החיים גדלה אין לכך מניעה. מומחים מתחומים שונים ובהם רופאים, אנשי רווחה, משפט וחברה, התנגדו להצעת הרביזיה והעלו בקול צלול וברור התנגדות לשינוי, תוך בקשה לכלול במערך השיקולים גם את רווחת הילד, בריאות האשה, מטרות החוק, השלכותיו על החקיקה בישראל ואפילו הסבר קצר לגבי העובדה כי אין קשר בין תוחלת החיים לבין גיל הפריור.

למרות הסברים מלומדים ומנומקים אלה, בחרו חברי הכנסת חיים כץ, אורלי לוי אבוקסיס, ורחל אדטו (כן כן אותה חברת כנסת שהתנגדה בישיבה הקודמת לכל שינוי בנוסח הצעת החוק) להצביע בעד העלאת הגיל המקסימלי והעמדתו על 54. חבר הכנסת היחיד שהתנגד למהלך היה אריה אלדד, שאף טען מפורשות כי מה שעומד מאחורי השינוי הם אינטרסים כלכליים.

מתברר, כי במהלך חודש אפריל כתב פרופ' משיח יחד עם קומץ רופאים, ובהם הד"ר לברון, מכתב ליועצת המשפטית של משרד הבריאות בו נומק הצורך בהעלאת הגיל ואף הובאה טענה כי מחקרים מעלים כי הסיכונים הבריאותיים מזעריים. עוד הוסיפו אותם מומחים במכתבם כי "המגבלה הרגולטורית היחידה, יכולה להיות במישור הכלכלי, המגביל את הגיל שבו הגורם המבטח משתתף בעלות הטיפולי". אם לרגע היה נדמה מהמכתב כי המניע למאבקם היה ההזדהות העמוקה של אותם רופאים עם הנשים, הרי שפסקה זו מוכיחה כי תמיכתם נעצרת עם המעבר לנושא העלויות.

האם לכל התכוון חבר הכנסת אלדד כשהטיח בפני הוועדה כי הצעה זו נובעת מאינטרסים כלכליים? מה גרם לחברי הכנסת לשנות את דעתם? כיצד זה שכל דרישה לדיון או שינוי על סעיפי החוק האחרים, בנושאים כמו סחר, מעמד הילד ועוד, לא הורשו להיפתח, אלא רק סעיף מגבלת הגיל?

הצעת החוק אמנם אושרה באותה פגישת וועדה, אך קשה לומר שהיא לוותה בהרגשה של התרוממות רוח, או התגברות על מכשולים, כפי מראית העין שביקש יושב הראש לשוות לה. הדרך בה שונתה ההצעה ובה נוהל הדיון, מעלה ללא ספק שאלות כבדות לגבי האופן בו מתקבלות החלטות בכנסת.